

॥ अथ श्रीसाईसच्चरीत ॥ अध्याय ४९ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः ॥ परिपूर्ण सद्गुरु स्तवनान् । वेद पुराणां
गेलीं थकून । थंय हांवें अज्ञानी जावन । रावपूच बरें मुकाट्यान ॥१॥ खरें जाल्यार धरचें मोनेपण ।
हेंच वस्तुता सद्गुरुस्तवन । पूण साईंचे एकेक गूण । घालतात विसर मोनेपणाचो ॥२॥ धन्य साईंची
लिला पळोवन । रावूं नजो शांत कशेंच म्हज्यान । गोड लागतकूच जिबेक पक्वान्न । जालो उगडास श्रोत्यांचो ॥३॥
तांकांय घेवचे पंगतीक । तातूंत दुपेटीन भरतें खोशयेक । अशें म्हज्या दिसलें मनाक । तातूंतल्यान ही जेवणावळ
आयली रंगांत ॥४॥ कितलेंय रुचीक गोड पक्वान्न । नासतना सांगाताक स्नेही सज्जन । जमना खावपाक
एकल्याच्यान । पचकी गोडसाण त्या पक्वान्नाची ॥५॥ साई स्वता सकलइत्सा परिपूर्ण । साई सकल संतांचें भुशण ।
साई निजभक्तांक अभिमान । कठीण भवभ्रम निवारपी ॥६॥ अवर्णनीय तांची लिला । वर्णप जिबेक कुस्तार
जालां । अतकर्याची अतकर्य कला । कशी म्हाका ती कळटली ॥७॥ कल्याणाचें जें कल्याण । तो हो साई जाणटा
निजकृपेन । दिता निजकथा याद करून । ग्रंथ हो परिपूर्ण करपाक ॥८॥ गावपाक गेल्यार अगाध महिमान । जमत
कोणाच्यान करपाक कथन । परा जंयच्यान वता परतून । पश्यंती मध्यमा हांची कितें गत ॥९॥ तिगांय जंय
उगडिनात तोंड । चवर्थी वैखरी थंय कोण । हें हांव जाणटां जरी संपूर्ण । तरीय मन हें आयकना ॥१०॥ धरिना
१. श्रेष्ठ भक्ती.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ६६४

EEEEEEEEEEEEEEEEE || अध्याय ४९ || EEEEEEEEEEEEEE
सदगुरुचे चरण जे मेरेन । यथार्थ स्वरूप दिसना ते मेरेन । संतानूच श्रीहरिस्वरूप जावन । करची कृपा म्हणून
मागाचें ॥११॥ गुरुचरणाची आवड । हीच आमची सर्वस्व जोड । संत सांगाताची आवड । प्रेम गोडसाण लागची
आमकां ॥१२॥ जाका पूर्ण देह अभिमान । ताका सोबना ‘भक्त’ हें ‘अभिधान । स्वता जो सोडून पूर्ण अभिमान ।
खरें भक्तपण ताच्या आंगांत ॥१३॥ जाका गर्व ज्ञानाचो । अभिमान व्हडलो मोठेपणाचो । हो फकत राबितो
दांभीकपणाचो । ताची प्रतिश्ठा उपकारता कित्याक ॥१४॥ आपल्याच गुरुची कीर्त । अभागी जे गायनात । कान
आसुनूय जे आयकनात । ते मतिमंद पूर्णपणान ॥१५॥ तीर्थ एकवत यज्ञ दान । हांचे परस व्हड तप आचरण । तांचे
परस श्रेष्ठ हरिभजन । निजगुरुध्यान सर्वश्रेष्ठ ॥१६॥ साईच तांच्या भक्तांचें ध्यान । साईच तांचें देवदेवतार्चन ।
साईच तांचें गुप्तधन । राखतना करचें न्हय काटूकपण ॥१७॥ जर केन्नाय म्हाका येत आळस । विसर पडना
अंतर्ज्ञानी साईक । पडलो जर विसर कथानकाक । दिताले उगडास करून वेळारूच ॥१८॥ बसचें म्हणल्यार शांत
खीणभर । म्हजें कितेंच चलना हांगासर । कथा अशी स्मरता झरझार । घेवचीच पडटा लिखणी हातांत ॥१९॥ अश्यो
तांच्यो अगाध कथा । आयकूक दिवपाक त्यो निजभक्तां । आनीक म्हज्या निजस्वार्था । म्हाका ह्या सच्चरिताक
दिली उर्बा ॥२०॥ नाय जाल्यार संतांच्यो कथा । ज्यो तोच रचता बरयता । तांची जर उर्बा नासता । फकत
पचपचीतपण पावला पावलार ॥२१॥ आसू, कृपाळू साईनाथ । रिगून म्हज्या मनांत । बरोवन घेतलो आपलो ग्रंथ ।
इत्सा म्हजीय केली पूर्ण ॥२२॥ मुखांत श्रीसाईनाम आवर्तन । मनांत तांचेंच वचन चिंतन । चित्तांत तांचेच मुर्तीचें
ध्यान । हातूत म्हाका पूर्ण समाधान ॥२३॥ मुखांत श्रीसाईचें नाम । अंतस्कर्णात श्रीसाईचें प्रेम । जांचें साई खातीर

१. नांव.

EEEEEEEEEEEEEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEEEEEEEEEE (६६९)

EEEEEE
 १८१ कर्म । साईं तांचे परम रिणकारी ॥२४॥ तुटपाक संवसारबंधन । हाचे सारकें ना हेर सादन । साईंकथा परम पावन ।
 सेवन सदांच सूखदिणे ॥२५॥ पांयांनी साईंक प्रदक्षण । करात कानांनी सच्चरीत श्रवण । सर्वांगान दियात प्रेम
 आलिंगन । घेयात दर्शन तांचे दोळ्यांनी ॥२६॥ साश्टांगान घालचे लोटांगण । मस्तकान स्पर्शुचे चरण । व्यस्त
 नामस्मरणांत जीब दवरून । हुंगचें निर्माल्य नाकान ॥२७॥ आतां आदले कथेचें आख्यान । फाटल्या अध्यायांत
 श्रोत्यांक लागून । चमत्कारप्रेमी भक्तकथा कथन । करपाचें दिल्ले वचन हांवे ॥२८॥ स्वता ना सुवार्थ परमार्थपरायण ।
 नासतना संतांच्या अधिकाराची जाण । केल्यार कोणेय तांचे वर्णन । अविस्वासी मन जांचे ॥२९॥ आपलेपणान
 सांगल्यार साईंच्यो गोश्टी । एके तरेन तो दोश एक दृश्टी । मेळनासतना ताका स्वअणभवाची पुश्टी । मानिना
 कितेच तो सृश्टींत ॥३०॥ हरी कानोबा ह्या नांवान । इश्टां वांगडा मुंबयच्यान । घेवपाक परिक्षा म्हणून । आयले
 करून निमीत भोवडेचे ॥३१॥ पूण साईंची कलाकुसरी । झागमगता जो सकलांच्या अंतरी । तें आपलेंपण ती
 नवलपरी । वळखतलो कोण खात्रेन ॥३२॥ हरिभाऊ येतकूच शिरडीक । ताचें कारण कळले साईंक । तो आशेला
 फकत चमत्काराक । पात्रताय ताची तितलीच ॥३३॥ तशीच ताका दाखयली झळक । घेतलो आपलोसो करून
 निश्टंक । ताच्याय श्रमाचें सार्थक । युक्तीप्रयोजक संत खरे ॥३४॥ इश्टां वांगडा कोपरगांवांत । हरिभाऊ बसले
 टांग्यांत । न्हावन शुद्ध गोदावरींत । गेले शिरडीक बेगोबेग ॥३५॥ येतकूच कोपरगांवांतल्यान । हातपांय शुद्ध धुवन ।
 हरीभाऊ संत दर्शन । करपाक गेले पळयात ॥३६॥ पांयांत नवी व्हाण । माथ्याक जरीचो फेटो बांदून । साईंबाबांचे
 घेवपाक दर्शन । उमळशीक मनांत हरिभाऊंच्या ॥३७॥ मागीर ते येतकूच मशिदींत । पयसल्यान पळोवन श्रीसाईंक ।

१. काम. २. नवलाय. ३. स्पष्ट.

EEEEEE
 १८२ श्रीसाईंसच्चरीता॥ श्रीसाईंसच्चरीता॥

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEI॥ अध्याय ४९ ॥ EEEEEEEEEEEEEEEEEE
दिसलें वचून फुड्यांत । घालचें लोटांगण चरणांचेर ॥३८॥ पूण जोत्याची अडचण । दवरपाक ना सुरक्षीत स्थान ।
थंयच एक खांच पळोवन । दवरलें सारून तातूंत ॥३९॥ मागीर ते दर्शनाक गेले । प्रेमान साईंचे चरण धरले ।
उदीप्रसाद घेवन परतले । गेले वाड्यांत वचपाक ॥४०॥ परत घालपाक गेल्यार पांयतण । मेळना जालें सोदल्यार
पसून । परतले अनवाणी दुखेस्त मनान । सोडून आस तें मेलपाची ॥४१॥ कारण थंय गर्दी अमाप । सतत चलतालें
येवप वचप । कोणाक तरी विचारप । कितेंच तांकां सुचना जालें ॥४२॥ अशें तांचें गोंदळिल्लें मन । दोळ्यां मुखार
सतत पांयतण । मनांत फकत ताचेंच चिंतन । नासलो सुसेग मनाक ॥४३॥ उमेदीन विकत घेतिल्लें । पांयतण अशें
रोखडेंच शेणलें । अर्थात कोणें तरी चोरून व्हेलें । दिसलें खाव्रेन तांकां ॥४४॥ आसूं, फुडें न्हावन धुवन । पुजा
निवेद्य आदी करून । पंगतीत बसून केलें जेवण । तरीय नासलें समाधान मनाक ॥४५॥ सभामाटव साईंचें स्थान ।
थंयच्यान साईंची नदर चुकोवन । कोणें व्हरचें आपलें पांयतण । अजाप लहान व्हय हें ॥४६॥ मन नासलें थाऱ्यार ।
नासलें जेवणाखाणाचेर । लोकां वांगडा आयले भायर । आंवपाक, हात धुवपाक ॥४७॥ इतल्यान लहानसो भुरगो
एक । बावट्या भशेन नाचयत बडयेक । बांदून व्हाणो तिच्या तोंकाक । पावलो थंय अचकीत ॥४८॥ तसोच
नाचयत ते बडयेक । लागलो कोणाक तरी सोदपाक । म्हणलें बाबान धाडला आपणाक । बडी ही दिवन
हातांत ॥४९॥ “हरी का बेटा जरी का फेटा” । असो गजर करीत वच बेटा । ‘होच त्यो म्हज्यो’ अशी उत्कंठा ।
दाखयतलो ताका दी म्हणून ॥५०॥ मात खरोच जो हरी का बेटा । आसतलो जाचो जरीका फेटा । पयलीं हें
निश्चीत करून शेवटा । दी ताका करिनासतना बोवाळ ॥५१॥ पडटकूच तीं उतरां कानांत । पळोवन जोत्यांक
जावन अजापीत । हरिभाऊ आयले धांवत । विस्वास बसना जालो दोळ्यांचेर ॥५२॥ दुकां आयलीं दोळ्यांत ।

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEE॥ श्रीसाईसच्चरीता॥ EEEEEEEEEEEEEEEEEE (६७९)

EEEEEEEEEEEEEEEEE || अध्याय ४९ || EEEEEEEEEEEEEE
हुडको दाटलो गळ्यांत । व्हाणो पळोवन भुरग्याच्या हातांत । चमत्कारूच्य हो बाबांचो ॥५३॥ आपयलो तांणी त्या
भुरग्याक । पळयत रावले आपल्या जोत्यांक । लागले ताका विचारपाक । पावल्यो तुजे कडेन कश्यो तें सांग ॥५४॥
भुरग्यान तेन्ना सांगलें तांकां । बाबांनी घेवन धाडला म्हाका । ‘हरी का बेटा’ आसतलो ताका । जरीका फेटा
पळोवन दी म्हणून ॥५५॥ दाखयतलो जो ह्यो बाबांच्यो खुणो । हेरांची हांव वळख नकळों । ताकाच दितलो ह्यो
व्हाणो । आज्ञा बाबांची तशीच म्हाका ॥५६॥ “आरे पुता त्यो व्हाणो म्हज्योच” । तरीय तो भुरगो दिना कसोच ।
मागीर बाबांच्यो खुणो सगल्योच । दाखयल्यो ताका हरिभाऊन ॥५७॥ म्हणलें पुता हांवूच रे हरी । ‘कान्होबाचा
बेटा’ ही ‘वैखरी । आसात पुरायेन खर्रीं । म्हणल्यांत म्हाकाच तीं बाबांनी ॥५८॥ पळय हो ‘फेटा’ जरीचो । जातलो
दुबाव पयस तुजो । थारतलों हांव धनी जोत्यांचो । दावो हेरांचो नासतलो तांचेर ॥५९॥ दावो तांचो पटलो भुरग्याक ।
जोतें तो तांकां लागलो दिवपाक । पूर्णविराम हरिभाऊंच्याय दुबावाक । आयलें कळून संतपण साईचें ॥६०॥ फेटो
जरी म्हजोच आसलो । तातूंत अजापाचो प्रकार कसलो । आसा तकलेरूच दवरिल्लो । दिसता तसो
सगल्यांक ॥६१॥ आमी तर परक्या गांवांतले । पयलेच फावटीं शिरडीक आयिल्ले । तरीय साई कशे वळखले ।
हरी म्हजेंच नांव म्हणून ॥६२॥ कान्होबा हो म्हजो बापूय । कोणें पळयिल्लो नासतूय । “का” म्हणून उल्लेख
तांचोय । आयकून दिसलें तांकां अजाप ॥६३॥ साईसंतांचें म्हानपण जेन्ना । सांगताले म्हजे इश्ट तेन्ना । केल्लीं
हांवें तांचीं फकांडां । पश्चाताप ताचो जाता आयज ॥६४॥ आतां म्हाकाच आयलो अणभव । कळळो श्रीसाईचो
प्रभाव । उरलोना मातूय दुबाव । महानुभाव श्रीसाई ॥६५॥ जाच्या मनांत जसो भाव । हरिभाऊक तसोच अणभव । संत

१. उतरां.

EEEEEEEEEEEEEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEEEEEEEEEE (६७२)

EEEEEEEEEEEEEEEEE || अध्याय ४९ || EEEEEEEEEEEEEE
परिक्षा घेवपाचो विचित्र सभाव । नासली परमार्थाची आस मनांत ॥६६॥ साईंसमर्थ महानुभाव । इश्ट सोयरे
सांगताले अणभव । ताचो स्वता पळोवंक नवलाव । वचपाक शिरडीक हें कारण ॥६७॥ संतचरणीं जीव औंपचो ।
तातूंतल्यान देवाचो सोद लागचो । मनांत मातूय द्वेश नासचो । शेड्ड्याची धांब कितली मेरेन ॥६८॥ वचून संतांच्या
दारांत । परिक्षा पळोवपाचें आयलें मनांत । तेन्ना व्हाणो नव्यो करकरीत । शेणिल्ल्यो त्यो आयल्यो चलत
आपसूक ॥६९॥ नाजाल्यार किरकोळ ती व्हाण । शेणल्यास्त्रय व्हडलें कितें लुकसाण । पूण ते खातीर मनाची
वणवण । सोंपना मेळळे बगर ॥७०॥ संत मेलपाचे मार्ग दोन । एक भक्ती दुसरो ज्ञान । ज्ञानमार्गाचे यत्न गहन ।
भक्तीचो मार्ग सोंपो रे ॥७१॥ अशी सादी सोंपी भक्ती । तरीय सगले कित्याक करिनात ती । बेठीच जायना तिची
प्राप्ती । लागता व्हड भाय ते खातीर ॥७२॥ कोटी जल्मांचें पुण्य फळटा । तेन्नाच संतांची भेट जाता । संत सांगात
सौख्य घडटा । तातुंतूच विकासता निजभक्ती ॥७३॥ आमी सगले जाणटात प्रवृत्ती । थंयच आसक्ती जाणिनात
निवृत्ती । अशी जंय मनाची वृत्ती । ती कसली भक्ती म्हणपाची ॥७४॥ जशी जशी आमची भक्ती । तशी तशी
आमकां प्राप्ती । हें तर घडटलेंच निश्चिंती । हाचे विशीं ना दुबाव मातूय ॥७५॥ विशयभोगां पासत दीसरात । आमी
साईं कडेन जमल्यात । देणगीय आमकां तशीच दियात । परमार्थियांक परमार्थ ॥७६॥ आसूं, आतां आनीक एक ।
सोमदेवस्वामी नामक । करपाक साईंची पारख । पावले प्रत्यक्ष शिरडींत ॥७७॥ एकुणीसर्णें स वर्सात । पळयात
उत्तरकाशींत । मेळळो भाईजींक हो गृहस्थ । थंयच्याच एका विश्रामघरांत ॥७८॥ नामनेचे सर्गेस्त दीक्षित । भाईजी
तांचेच भाव प्रछ्यात । आसले बद्रिकेदारयात्रा करीत । घडली भेट हांची तेन्नाच ॥७९॥ बद्रिकेदार फाटीं पडलें ।
भाईजी मागीर सकयल देंवले । जाग्याजाग्यार थांबचें पडलें । दिसले बशिल्ले पांथस्थ ॥८०॥ तांचे मदली एक

EEEEEEEEEEEEEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEEEEEEEEEE
673

EEEEEEEEEEEEEEEEEI॥ अध्याय ४९ ॥ EEEEEEEEEEEEEE
असामी । तेच हे फुडे हरिद्वाराचे स्वामी । सगले वळखताले ह्याच 'नामीं । जाले सुवादीन बाबांच्या ॥८१॥ तांची ही
कथा 'बोधप्रद । करतली बाबांचे महत्व 'विशद । दितली आयकुप्यांक आनंद । खुशालकाय सगल्यांक ॥८२॥
शौचाक वतना भाईजी । मेळळे वाटेर हे स्वामीजी । उलयतां उलयतां सहज गोशटी । वाडले आपलेपण तांचे
मर्दी ॥८३॥ गंगोत्रीचो सकयलो प्रदेश । बुवा आसतना उत्तर काशीक । डेहराडूनच्यान सत्तर कोस । घडलो थंयच हो
सांगात ॥८४॥ तांबयो घेवन सकाळ पारार । वताले बुवा शौचा खातीर । भाईजीय तेच सुवातेर । तेच खातीर
वताले ॥८५॥ पयलीं दोगांय मर्दीं नदरेक नदर । फुडे वाटेक भेट परस्पर । एकामेकांची घेतली खबर । केल्यो
गजाली अनेक तांणी ॥८६॥ अश्यो जातकूच गजाली । एकामेकांची कळटकूच खुशाली । दोगांयनी मागीर
विचारून घेतलीं । ठावठिकाणां आपआपलीं ॥८७॥ तुमचो राबितो हरिद्वारांत । आमी रावतात नागपूरांत । केन्नाय
जर ते वटेन येवप जायत । जाल्यार दर्शन दिवचे आमकां ॥८८॥ यात्रा करीत येतले जेन्ना । येवचे परत आमगेर
तेन्ना । घेवन आमची लहानशी सेवा । करचे घर आमचे पावन ॥८९॥ दवरचो आमचो उगडास । पांय लागचे
आमच्या घराक । इतलीच आमची विनवणी एक । करची पूर्ण हीच इत्सा ॥९०॥ एकुणीसशें स वर्सात । उत्तरकाशीच्या
वाठारांत । गजाली ह्यो त्या दोगायंत । जाल्यो तेन्ना अशे तरेन ॥९१॥ एकामेकांचे ठावठिकाण । घेतलें दोगांयनी
जाणून । पळोवन लार्गीं आयिलें मैदान । गेले सोडून एकामेकांक ॥९२॥ असो सोंपलो पांच वर्साचो काळ ।
येतकूच साई भेटेचो वेळ । भाईजींक मेळपाची तळमळ । लागली प्रबळ स्वामींक ॥९३॥ वर्स एकुणीसशें इकरांत ।
आयले स्वामी नागपूरांत । थंय साईनाथांचे चरीत । आयकून भोगली धन्यताय ॥९४॥ दिलें भाईजीन शिफारसपत्र ।

१. नांवान. २. शिकवण दिवपी. ३. स्पष्ट.

EEEEEEEEEEEEEEEEE॥ श्रीसाईसच्चरीता॥ EEEEEEEEEEEEEE
678

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || अध्याय ४९ || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE
 सुखान मेळोवचें शिरडीक्षेत्र । अशी येवजण थारावन उपरांत । सोडले नागपूर स्वामीजीनी ॥१५॥ पावतकूच
 मनमाड स्टेशनार । कोपरगांवची गाडी तयार । थंय बसून टांग्या भितर । पावले खुशालभरीत दर्शनाक ॥१६॥
 पल्यात खंयच्याय साधवाचें वागप । नातर तांचें रावप । वेगवेगळें तांचें आचरप । नासता एकासारके
 केन्नाच ॥१७॥ एका संताचें आचरण । नासता दुसऱ्या भशेन । योग्य अयोग्यतायेचें अनुमान । हें न्हय साधन
 करपाक ॥१८॥ पयलीं तो वता संतदर्शनाक । चिंता ही जावची ताका कित्याक । पळोवंक गेल्यार तांची वागणूक ।
 लूट निजकल्याणाची ॥१९॥ स्वामीजींच्या मनाची येवजण । सामके दुबावांनी भरिल्ले मन । दिसतकूच शिरडीचें
 निशाण । चालू जाल्यो कल्पना स्वामीजींच्यो ॥२०॥ लोक आसले सांगातान । मशिदीच्या कळसाचें निशाण ।
 नदरेक पडटकूच पयसल्यान । केलो नमस्कार प्रेमपुर्वक ॥२१॥ फुडे घडटले साईदर्शन । उमळशीक ही जरी
 मनांतल्यान । मात तांकां तें दिशिल्ले निशाण । अवमान सोंसना ताचोय ॥२२॥ घुडी दर्शनान उर्बा स्फुरण ।
 अणभव हो सगल्यांक । हेंच भक्तीप्रेम लक्षण । हांगा ना विलक्षण कितेंच ॥२३॥ तरीय स्वामींच्या कुशिच्चित्री
 मनांत । पळोवन पयसल्यान ते घुडयेक । आयल्यो कल्पना अनेक । रचना विचित्र मनाची ॥२४॥ आवड मनाक
 घुडयांची । ही कसली कल्पना साधुत्वाची । देवळाचेर घुडी लावंक दिवची । गजाल ही लजेची साधुत्वाक ॥२५॥
 साधू मागता अशें मानात । ही तर ताची लोकेषणा फकत । असल्याचें साधुत्व पटना मनाक । उणेण हें ताचें
 ताकाच ॥२६॥ सारांश जशी जाची समजूत । साधुनिर्णयांत तसोच हट । आयलो विचार स्वामींच्या मनांत । नाका
 अनुग्रह म्हाका साईंचो ॥२७॥ बेठोच आयलों हांगा मेरेन । गेलो आदर स्वामींच्या मनांतल्यान । निर्धार परतुपाचो

१. घुडी, बावटो. २. लोकां कडल्यान बरो म्हणून घेवपाची आस.

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEI॥ अध्याय ४९ ॥ EEEEEEEEEEEEEE
थंयच्यान । केलो मागीर तांणी रोखडोच ॥१०८॥ लोकेषणेचो फाजील अभिमान । साधवाक कित्याक जाय
मान । हाचे परस दुसरें अनुमान । जायना घुडी पळयल्यार ॥१०९॥ घुडयेन स्वताचें व्हडपण । दिवंक सोदता हो
दाखोवन । हेंच संतपणाक उणाकपण । दर्शनाक कित्याक वच्चें हांवें ॥११०॥ घेतल्यार हें असलें दर्शन । मनाक
करें जायत समाधान । हें धोंगीपणाचें प्रदर्शन । समाधान ना हातूत ॥१११॥ चिंतलें वच्चें परतून । आयिल्ले वाटेन
घरा कडेन । तयार ना मन घेवपाक मानून । फसगत आतां जाल्लीच आसा ॥११२॥ वांगडच्यांनी तांकां म्हणलें ।
इतले पयस कित्याक आयिल्ले । फकत निशाणूच मूँ पळयिल्लें । जाली खळबळ कित्याक मनाची ॥११३॥ आतां
आमी पावले लागीं । रथ पालखी घोडे सगली । तयारी ही पळयल्यार कितली । तळमळ मागीर लागतली ॥११४॥
आयकून स्वामी चडूच तापले । जाका नगारे पालख्यो घोडे । अशे साधू मिजासी व्हडले । पळयल्यात हांवें
कितलेशेच ॥११५॥ अशे विचार येवन मनांत । सोमदेवजी वचपाक लागले परत । शिरडीचो विचार काढून उडयत ।
धरलो रस्तो न्हंये वटेंतलो ॥११६॥ मागीर वांगडचे, वाटे वयले । आगरो तांकां करपाक लागले । आयल्यात
पयसल्यान इतले । सांगलें वचूं नाकात म्हणून ॥११७॥ आयिल्लेच आसात, फुडें सरात । दुबाव मनांत हे धरूं
नाकात । घुडी ही जी तुमी पळयतात । संबंद ना तिचो साधवा कडेन ॥११८॥ ह्या साधवाक लागना निशाण । नाका
व्हडपण लागना मान । ग्रामस्थांक हें आवडटा भुशण । लायलां प्रमाण म्हूण तें भक्तीचें ॥११९॥ पळोवं नाकात
तुमी निशाण । वचूं घेयात फकत दर्शन । रावूं नाकात थंय एक खीण । चलात मागीर रोखडेच ॥१२०॥ इतल्यान
पावतकूच शिरडी वटेन । दिसलें उपदेश तो आयकून । तळमळ मनांतली उडोवची काढून । नासची हळहळ परत
आनीक ॥१२१॥ आसूं, घेतले उपरांत समर्थ दर्शन । बुवा गेले विरगळून । प्रेम दोळ्यांत भरून । आयलो गळो

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEE॥ श्रीसाईसच्चरीता॥ EEEEEEEEEEEEEEEEEE ६७६

EEEEEEEEEEEEEEEEE || अध्याय ४९ || EEEEEE || दाटून ॥१२२॥ मन जालें प्रसन्न । दोळे खोशयेन सूखसंपन्न । केन्ना चरणांच्या तिर्थान न्हाण । घेतलॊं अशें जालें
तांकां ॥१२३॥ सोबीत तें रूप पळोवन । मन, दोळे गेले दिपावन । पळ्यतूच उरले टक लावन । पडली भुरळ
तांचेर ॥१२४॥ दुबाव जिरले मनांतले । मन खोशयेन विरगळलें । सगूणरूप दोळ्यांत भरलें । जाले बुवा
तल्लीन ॥१२५॥ पळ्यतकूच त्या महानुभावाक । परम खोशी सोमदेवांक । मेळळो सुसेग अंतस्कर्णाक । दिसलें
रावचें कायम थंयच ॥१२६॥ दर्शनानूच दुबाव सोंपले । ^१भेद जाग्यारूच उरले । दुस्वासपणूय पुराय विरगळलें । जाले
एकरूप संपूर्ण ॥१२७॥ आयलें उतरांक मोनेपण । दोळ्यांत ज्ञानाचो उजवाड पङ्गून । भायर भितर चैतन्यघन ।
समाधान समरसले ॥१२८॥ घुडी पळोवन आदीं तिडकले । फुडें प्रेम उद्रेकान परिपक्व जाले । सात्वीक अश्टभावाचे
आयले उमाळे । ^२वेश्टले प्रेमान बाबांच्या ॥१२९॥ ‘जंय मन पूर्ण रंगलें । तेंच आपलें स्थान वहिलें’ । हे निजगुरुचे
बोल स्मरले । प्रेम दाटलें बुवांक ॥१३०॥ बुवा हळ्हळ्ह येताले मुखार । तितले बाबा जाताले पिकार । करताले
गाळींचो शिंवर तांचेर । तितलेंच वाडटालें प्रेमूय दुपेटीन ॥१३१॥ समर्थ बाबांची करणी अचाट । तांचो तो
आकांताचो झाट । नरशींव अवताराचो थाट । हाडलो तांणी ज्युस्ताज्युस्त ॥१३२॥ ‘लबाडी उरूं दी महजी महजे
कडेन । म्हणलें चलूंक लाग आयिल्ले वाटेन । परत येशीत जर मशिदी वटेन । जाल्यार सांबाळून राव तूं ॥१३३॥
घुडी जो लायता मशिदीक । दर्शन ताचें जाय कित्याक । सोबता व्हय हें संताक । घालोवं नाका खीण एक
हांगा’’ ॥१३४॥ आसूं, फुडें जावन दुबावीत । स्वामी येवपाक लागले माटवांत । पळोवन पयसल्यान साईंची मूर्त ।
जिवाक तळमळे स्वामींच्या ॥१३५॥ हो आपल्याच विचारांचो आवाज । जश्याक तसो पडटकूच कानांत । बुवा

१. भिन्नपण. २. भरसून वचप. ३. स्वरूप.

EEEEEEEEEEEEEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEE || ६७७

EEEEEEEEEEEEEEEEEE || अध्याय ४९ || EEEEEEEEEEEEEE
शरमले मनांत । अंतर्ज्ञानी महाराज ॥१३६॥ कितलो मूण हांव अज्ञान । कितले श्रीसाई विद्वान । कितले महजें
उरफाटे मन । कितले शुद्ध तांचें अंतस्कर्ण ॥१३७॥ साई घेताले वेंगेत कोणाक । दिताले हात कोणाकोणाक ।
दिताले आस्वासन कोणाक । पळयताले कृपा नदरेन सगल्यांक ॥१३८॥ कोणाक हांसत्या मुखान । कोणाच्या
दुखखाचें सांत्वन । कोणाक उदी प्रसाद दान । करताले समाधान सगल्यांचें ॥१३९॥ अशें आसतना महजे वयली
तिडक । घडये ही म्हज्या वागण्याची प्रेरणाशक्त । तिडक नह्य हो बोध एक । जातलो म्हाका तो सूखदिणो ॥१४०॥
आसू, फुडे तशेंच जालें । स्वामी बाबां कडेन जे रमले । साईकृपेन निर्मल जाले । चरणीं उरले निरंतर ॥१४१॥
साईभक्ती प्रभवविर्यान । 'दुर्वासना दुस्वास वच्चो विरगळून । शांती श्री धैर्य येवचें 'उपजून । करचे कृतकार्य
आपल्या भक्तांक ॥१४२॥ गंधर्व यक्ष सूर असूर । हातूत भरलां हें चराचर । त्या पुराय विश्वांत हो विश्वंभर । जरी
निरंतर भरलेलो ॥१४५॥ आयलो अध्याय सोंपपाक । तेन्ना स्मरलो प्रसंग एक । साईसदुपदेशाचो अणभव एक ।
मानतलो ताका थारतलो हिताचो ॥१४६॥ गजाल आसा सामकी लहान । याद दवरप्याचें कृतकल्याण । म्हणून
सांगता नमळायेन । खीणभर मन दियात श्रोत्यांनो ॥१४७॥ एकदां म्हाळसापती भक्त । नानासाहेबांच्या सांगातांत ।
बशिल्ले आसतना मशिदींत । आयकात घडलो तो चमत्कार ॥१४८॥ श्रीसाईंचें घेवंक दर्शन । कोण एक गृहस्थ
श्रीमान । पावलो थंय वैजापूरच्यान । घेवन आपल्या कुटुंबाक ॥१४९॥ बुरख्यांतल्या त्या अस्तुञ्यांक पळोवन ।
काकांचें खांकुडलें मन । दिसले दिवचो जागो उढून । तांच्या समाधाना खातीर ॥१५०॥ म्हणून उठपाक सोदलें
नानान । पूण आडायले तांकां बाबान । म्हणलें येवपी येतले वयर चडून । बस तूं शांत थंयच ॥१५१॥ तेय दर्शनाकूच

१. वायट इत्सा. २. जल्माक.

EEEEEEEEEEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEEEEEEEEEE (६७८)

EEEEEEEEE EEEEEE EEEEEE || अध्याय ४९ || EEEEEE EEEEEE EEEEEE
आयल्यात । येवं दी कसलीच ना हरकत । अशें तांकां कोणे तरी सुचयत । येवन वंदीत श्रीसाईंक ॥१५२॥ तांचे
मदली अस्तुरी एक । नमस्कारा वेळार काडी बुरखो कुशीक । पळोवन तिच्या सोबीत रुपाक । नाना भुल्लुसले
मनांत ॥१५३॥ भिरांत लोकां मुखार पळोवपाक । नदरूय कशीच सरना कडेक । मोह आडवप कुस्तार नानांक ।
गोंदल असो जालो मनाचो ॥१५४॥ बाबांचीय लज मनांत । तोंड वयर करपाक भिरांत । अशी नदर आसतना
भिरभिरत । सांपडले नाना कात्रेंत ॥१५५॥ अशी जाल्ली तांची गत । अंतर्यामी बाबा सगलें वळखत । हेरांक
तातूंतलें कितें कळत । तांची घासघीस फकत उतरांची ॥१५६॥ नानांची ही स्थिती गोंदलिल्ली । बाबांनी मनांत
ज्युस्त वळखली । हाडपाक जाग्यार तांची तकली । केलो उपदेश तो आयकात ॥१५७॥ “नाना गडबडटा कित्याक
मनांत । हाडटना निजधर्म आचरणांत । येवचें न्हय आड कोणेच । लुकसाण तातूंत ना कसलेंच ॥१५८॥ ब्रह्मदेव
रचणारो सृष्टीचो । आमी आदर दवरिनासतना ताचो । व्यर्थ आव हाडल्यार रसिकतायेचो । ‘बनतां बनतां
बनेल’ ॥१५९॥ फुडलें दार उगडें आसून । वच्चें कित्याक फाटल्या दारांतल्यान । शुद्ध अंतस्कर्ण जाचे कडेन । थंय
ना संकश्ट कसलेंच ॥१६०॥ जाच्या ना कपट मनांत । ताका कसली भिरांत । नदर नदरेचें कर्तव्य करीत । भिडेस्त
मागीर थंय जाता कित्याक” ॥१६१॥ आसले माधवराव फुड्यांतूच । सभावान बारीकसाणीचे जलमाचेच । लागले
विचारूंक उमळशीकेन तेच । अर्थ तांकां त्या उतरांचो ॥१६२॥ अशें माधवरावांनी विचारतां । नानान म्हणलें राव रे
आतां । साई उलयले तें मागीर सांगतां । वतना वाड्यांत वाटेक ॥१६३॥ सोंपल्यो हितकल्याणाच्यो गजाली जेन्ना ।
सरले भायर वचपाक नाना । अभिवंदून साईसमर्थकि तेन्ना । आयले माधवरावूय वांगडा ॥१६४॥ विचारलें नानांक
तत्काळ । नाना ‘बनतां बनतां बनेल’ । हे जे आसले बाबांचे बोल । अर्थ तांचो सांगशात व्हय ॥१६५॥ अर्थ
EEEEEEEEE EEEEEE EEEEEE || श्रीसाईंसच्चरीता || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || अध्याय ४९ || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE
 सांगपाक जायना मन । गोंदळ सगलोच मनांतल्यान । मन चङ्गुच भरलें दुबावान । जायना समाधान
 माधवरावांचे ॥१६६॥ मागीर करून काळीज उगतें । नानांनी थंय जें घडलें तें । सांगलें माधवरावांक खरें तें ।
 लिपयनासतना कितेंच ॥१६७॥ कशे बाबा कितले दक्ष । वचूं कोणाचें खंयूय लक्ष । ते तर स्वताच अंतासाक्ष ।
 जाणटात पूर्ण प्रत्यक्ष ॥१६८॥ अशी ही लहानशी आगळी वार्ता । आयकून अजापीत जातले श्रोता । पळोवंक
 गेल्यार तातूतल्या मतितार्था । थिराय गंभीरताय मोलादीक ॥१६९॥ मन जातीचेंच चंचल । जावपाक दिवचें न्हय
 'उच्छृंखल । जाली जरी इंद्रियांची खळबळ । दवरची नियंत्रणांत कुडीक ॥१७०॥ इंद्रियांचो ना विस्वास । विशयसुखाक
 जावचें न्हय लालस । हळू हळू करतकूच अभ्यास । जातली पयस चंचलताय ॥१७१॥ जावचें न्हय इंद्रियां अधीन ।
 तीय सदां खातीर रावनात दामून । विधिपुर्वक तांचें नियमन । करचें पळोवन प्रसंग ॥१७२॥ रूप हो नदेचो विशय ।
 सोबाय वस्तूची पळोवची 'निर्भय । लजेचें कसलें कारण थंय । दिवचो न्हय थारो दुर्बुद्दीक ॥१७३॥ मन करून
 'निर्वासन । परमेश्वर कृतीचें करात निरक्षण । इंद्रियांची मस्ती वतली जिरून । पडटलो विसर विशय
 आसक्तीचो ॥१७४॥ रथ व्हरपाक योग्य वाटेन । सारथी जसो मूळ कारण । तशीच ही बुद्दी सगले वटेन ।
 जागरूक आकर्षणांत इंद्रियांच्या ॥१७५॥ सारथी करता रथ नियमन । बुद्दी इंद्रियांची मस्ती जिरोवन । आवरता
 कुडीचें 'स्वैरगमन । अखंड चंचलपण मनाचें ॥१७६॥ शरीर इंद्रीय 'मनोयुक्त । अशें जिवाचें जें 'भोक्तृत्व । तें
 सोंपतकूच वैश्णवपद प्राप्त । अशें हें सामर्थ्य बुद्दीचें ॥१७७॥ दोळ्यां असले 'इंद्रियनिचय । वेगळेवेगळे हयस्थानीय ।
 रूप रस असले जे जे विशय । मार्ग ते नरकांत व्हरपाचे ॥१७८॥ थोडी पसून विशय आस । करता परमार्थीक

१. स्वैर. २. भियेनासतना. ३. हृदपार. ४. स्वैराचार. ५. जोडूक नाशिल्लें. ६. नशिबांतलें. ७. कुडीचे भाग.

EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE || श्रीसाईसच्चरीता || EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE EEEEEE (६८०)

॥ अध्याय ४९ ॥ १७९ ॥ बाह्य इंद्रियान जरी निवृत्त ।
सुखाचो नाश । म्हणून त्यागात तो 'निःशेष । जातली मोक्षप्राप्ती संपूर्ण ॥१७९॥ आसतना अंतस्कर्ण आसक्त । नासता जल्म मरणाक अंत । विशय सामको धातक ॥१८०॥ मेळळो जाल्यार
विवेकी सारथी । विवेकान धरता लगाम हातीं । इंद्रीय घोडो कुमार्गवर्ती । सपनांत पसून जायना केनाच ॥१८१॥
असो मनःसमाधानपर । निग्रही जागरूक कुशल हुशार । भाग्यान मेळळ्यार सारथी चतूर । कशें आसत पयस
विष्णूपद ॥१८२॥ तेंच पद परब्रह्म । 'वासुदेव' दुसरें नाम । तेंच सर्वोत्कृश्टपद परम । परंधाम परात्पर ॥१८३॥ आसूं,
हो अध्याय पूर्ण जालो । हाचे परस गोड दुसरो फुडलो । निजभक्तांचें मन रिड्यतलो । आयकात भक्तीपूर्ण
उमळशिकेन ॥१८४॥ आसूं, अखेरेक जग चलोवपी । सदगुरु जो बुद्दीक उर्बा दिवपी । भोव उपकारान हेमाड
ओंपी । चरणीं ताचे मस्तक ॥१८५॥ संतसज्जनांनो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय
अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । संतपरिक्षण, मनोनिग्रहण नांवाचो हो एकुणपन्नासावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

○ ○ ○

१. पुरायेन. २. वायट मार्गांक लागिल्लो. ३. ओंपता.

॥ श्रीसाईसच्चरिता ॥ ६८१